

Afdeling	: OCSW	B&W-voorstel:	DJ-2580
Naam opsteller voorstel	: Jan Ploumen	Zaaknummer:	2579
Portefeuillehouder	: M.J. (Martijn) van den Heuvel Msc.	Publicatie:	Openbaar

Onderwerp

Manifest burgerparticipatie - overheidsparticipatie

Voorstel

1. In te stemmen met de richting in het concept manifest;
2. Kennis nemen van de achterliggende stukken;
3. Het gevolgde proces en het concept manifest te presenteren in de raadinformatiebijeenkomst BV-IW op 30 mei 2017.

Inleiding

De maatschappij is continu in verandering. Daarbij is er steeds meer behoefte aan een dialoog tussen gemeente en inwoners. De rol van de overheid verandert net als de rol van de inwoner. Ter illustratie: als gevolg van de decentralisaties in het sociale domein wordt meer van de inwoner verwacht (eigen kracht). Door de bezuinigingen kan de overheid ook niet meer de dingen blijven doen die ze al jaren deed. De term "Van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving" spreekt boekdelen.

In het coalitieprogramma van de gemeente Weert, in de bezuinigingsopgave Kiezen met Visie, in diverse begrotingen en in het organisatie-ontwikkelpun WinD is veel geschreven over burgerparticipatie en overheidsparticipatie. Meermalen is ook een visie op burgerparticipatie en overheidsparticipatie aangekondigd.

Definitie begrippen burgerparticipatie en overheidsparticipatie

Omdat de begrippen burgerparticipatie en overheidsparticipatie nog al eens door elkaar gebruikt worden, hebben wij de volgende (eenduidige) definities gehanteerd.

Burgerparticipatie = De gemeente benadert zelf de inwoners met de uitnodiging om mee te denken en te helpen bij gemeentelijke projecten en beleidstrajecten.

Weert, 25 april 2017 De directeur, Soort besluit: Besluit college	S		B	W	W	W	W
				FvE	PS	GG	MvdH
	akkoord						
	bespreken						
09-05-17							

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Anders, nl.:

- Niet akkoord
 Gewijzigde versie

- A-stuk
 B-stuk
 C-stuk

Beslissing d.d.:

Nummer: 17

De secretaris,

 9.5.17

Overheidsparticipatie = De gemeente sluit aan bij initiatieven/projecten/ideeën van anderen (inwoners, vrijwilligersorganisaties, partners etc.) en ondersteunt eventueel.

Proces van visie op burgerparticipatie en overheidsparticipatie

In 2016 zijn er meerdere, inspirerende bijeenkomsten geweest met Raad, college en DT, CMT, medewerkers als vertegenwoordiging van alle afdelingen, Wijk- en dorpsraden en een platform met ervaringsdeskundigen en professionele partners (zie bijlage beschrijving van het proces).

Veel mensen hebben enthousiast meegedacht in het proces en veel informatie is opgehaald. Dat geeft energie en vertrouwen in het vervolgproces. Opgehaald zijn ideeën en standpunten over hoe de overheid met burgers zou moeten omgaan, hoe meer inbreng van burgers kan worden bereikt en hoe de gemeente omgaat met maatschappelijke initiatieven.

Uit de diverse bijeenkomsten kwam de wens naar voren om niet met een volledig uitgeschreven visie te komen. De voorkeur ging uit naar een kort en krachtig manifest. Ook zou ingezet moeten worden op een blijvende dialoog tussen gemeente en samenleving en zichtbaarheid van de verandering in concrete processen en producten. Er is een concept manifest opgesteld met een toelichting erop met mogelijke uitwerkingsrichting, een beschrijving van het gevolgde proces en een planning. Het concept manifest geeft kort en krachtig met visuele ondersteuning een hoofdrichting aan (zie bijlage).

Doorlopend proces

Met burgerparticipatie-overheidsparticipatie waren we al bezig toen we met gemeenteraad hierover in gesprek gingen in maart 2016. Lopende processen zijn ook tijdens het proces van het maken van een manifest door gegaan.

Het proces om te komen tot een manifest voor burgerparticipatie-overheidsparticipatie is afgestemd op het proces van WinD. De eerste contouren van het manifest (en de veranderende rol van de overheid) zijn verwerkt in het Organisatie-ontwikkelplan WinD en de uitvoering van WinD is voortvarend gestart.

Het proces heeft geen vastomlijnd begin, maar ook geen vastomlijnd einde. Dit wordt mede geïllustreerd door de meest recente ontwikkelingen (zie hierna).

Meest recente ontwikkelingen

Het proces heeft even stilgelegen vanwege een wisseling in het college. Alle stakeholders zijn daarover geïnformeerd met een brief van 24 februari 2017.

Ondertussen is een dialoog met de wijk- en dorpsraden op gang gekomen en heeft de gemeenteraad in maart ingestemd met de criteria voor het budget Burgerinitiatieven. Daarnaast heeft de Rekenkamer in april 2017 een onderzoek opgestart: "Participerend Rekenkameronderzoek Burgerparticipatie. Hoe steunt en stimuleert gemeente Weert maatschappelijke initiatieven."

Aan uw college wordt gevraagd in te stemmen met de richting van het concept-manifest. We presenteren dit manifest in de informatiebijeenkomst BV-IW van 30 mei.

Beoogd effect/doel

In de moderne samenleving veranderen de rollen van de inwoners en van de gemeente. Als de gemeente beleid maakt, doet ze dat samen met inwoners (burgerparticipatie). Maar ook komen er steeds meer initiatieven van inwoners, waarbij betrokkenheid van de gemeente gewenst is (overheidsparticipatie). Dit betekent dat het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie zullen moeten meebewegen met de samenleving.

De dialoog tussen overheid en samenleving is van belang. Het manifest is daarvoor een middel maar niet het belangrijkste doel. Daarom is het ook kort gehouden. We gaan samen op zoek naar gedeelde waarden als norm voor ons handelen.

Het manifest is daarbij niet alleen van de gemeente maar ook van de samenleving. Het biedt een handelingsperspectief, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als bij inwoners en partners.

Argumenten

1. Instemming van het college met de richting van het manifest is nodig.

Het gevolgde proces is belangrijker dan het concept manifest zelf. Het concept is een 'tussenproduct'. Dit concept wordt nu aan uw college voorgelegd, omdat er bestuurlijk commitment moet zijn over de richting hoe hier verder mee te kunnen gaan.

2. Ook de raad moet kennis nemen van het proces en het concept manifest.

Het is belangrijk dat de raad kennis neemt van het gevolgde proces en het manifest. Daarom wordt voorgesteld het gevolgde proces en het concept manifest te presenteren in de raadsinformatie bijeenkomst van 30 mei.

Kanttekeningen en risico's

n.v.t.

Financiële, personele en juridische gevolgen

De kosten van het proces bestaan uit uren voor de drie ambtelijke trekkers en van mensen die een bijdrage leveren aan het proces. De inzet van medewerkers wordt binnen de reguliere formatie opgevangen. Als er in het vervolgproces externe expertise ingehuurd (bijv. Marije van de Berg) moet worden of als er budget nodig is voor het organiseren van bijeenkomsten en het inschakelen van bewonerspanel etc., wordt uw college daarover separaat geadviseerd.

Uitvoering/evaluatie

In de toelichting op het manifest is al een voorzet voor een uitwerking gegeven (zie bijlage 1). Het vervolgproces wordt afgestemd met de uitkomst van het onderzoek van de rekenkamer. Hier komt zicht op na de zomervakantie.

Communicatie/participatie

In de procesbeschrijving is geschetst met wie al gesproken is. Daarnaast is aangegeven hoe we het vervolg van het proces willen inrichten. Pas na de bespreking door de raadscommissie in mei en de afronding van het onderzoek van de Rekenkamer, gaan we aan de slag met de bredere dialoog in de samenleving.

Overleg gevoerd met

Intern:

Gemeenteraad, college, wethouder M v.d. Heuvel, CMT, afvaardiging van alle afdelingen, stuurgroep en Rekenkamer.

Extern:

Wijk- en dorpsraden, ervaringsdeskundigen en professionele partners.

Bijlagen

Weert Participeert. Samen sterk(er)! Concept manifest

Bijlagen bij het concept manifest:

1. Toelichting op het concept manifest
2. Beschrijving van het proces rond het manifest
3. Planning proces manifest Burgerparticipatie – Overheidsparticipatie

Weert Participeert. Samen sterker! *Concept-manifest over burgerparticipatie- overheidsparticipatie*

- 1.** *Gemeentebeleid: samen met burgers maken, samen met burgers doen (burgerparticipatie)*

- 2.** *Groen licht voor initiatieven van inwoners (overheidsparticipatie)*

- 3.** *Weert durft te experimenteren: verandering is vernieuwing*

- 4.** *De gemeentelijke organisatie beweegt mee met de samenleving*

We zijn alvast begonnen!

Toelichting op het concept-manifest

Manifest:

1. *Gemeentebeleid: samen met burgers maken, samen met burgers doen (burgerparticipatie)*
2. *Groen licht voor initiatieven van inwoners (overheidsparticipatie)*
3. *Weert durft te experimenteren: verandering is vernieuwing*
4. *De gemeentelijke organisatie beweegt mee met de samenleving*

We zijn alvast begonnen!

Definitie burgerparticipatie/overheidsparticipatie

Burgerparticipatie = De gemeente benadert zelf de inwoners met de uitnodiging om mee te denken en te helpen bij gemeentelijke projecten en beleidstrajecten.

Overheidsparticipatie = De gemeente sluit aan bij initiatieven/projecten/ideeën van anderen (inwoners, vrijwilligersorganisaties, partners etc.) en ondersteunt eventueel.

Uitgangspunten

1. Gemeentebeleid: samen met burgers maken, samen met burgers doen (burgerparticipatie)

De gemeente maakt al jaren beleid zoveel mogelijk samen met burgers. Hiermee hebben we al veel (wisselende) ervaring opgedaan in de loop der jaren. Toch kan hier ook op een vernieuwende manier meer met inwoners samengewerkt worden. Al was het alleen maar omdat er bij inwoners veel expertise aanwezig is. Dit in de stellige overtuiging dat als we dat meer samen doen het resultaat ook beter zal zijn.

- a. We betrekken meer en andere inwoners (grotere diversiteit) bij gemeentelijk beleid en projecten
 - Structureel overleg en samenwerking in de wijken met meerdere partners (maatwerk) waarbij de gemeente zelf initiatieven neemt, maar ook aansluit bij gesprekken en platforms die de stad of dorpen initiëren (bijv. stadsdeelvisie, open clubs)
 - Naast wijk- en dorpsraden als gesprekspartner proberen we het bereik te vergroten door andere groepen en individuen op te zoeken.
 - Onderzoek naar de gewenste communicatie met inwoners (meer persoonlijk contact met burgers en bijv. Inschakelen van (digitale) bewonersplatform).

- Evaluatie van het proces bij beleidstrajecten en of projecten geïnitieerd door de gemeente
- b. We vragen tijdens het proces het advies van inwoners.
- Inwoners eerder in proces betrekken bij gemeentelijke projecten (bijv. zoals we dat al doen bij de Visie op stadshart, Beleidskader Sociaal domein ("Weert Transformeert"), Stadsdeelvisies, Uitwerking voorzieningenplannen), bezuinigingen op subsidies)
- c. Uitgangspunt is: Doe wat je zegt en zeg wat je doet.
- d. Het bestuur (raad en college) is bereid dilemma's en lastige keuzevragen openlijk te delen met de samenleving.

Uiteraard zijn er wettelijke taken voor de gemeente, waarbij de burger geen beleid mee kan maken, zoals bijvoorbeeld het afgeven van paspoorten en handhavingstaken. Bij deze taken kan er geen sprake zijn van burgerparticipatie.

2. Groen licht voor initiatieven van inwoners (overheidsparticipatie)

De gemeente, maar ook inwoners, moeten vaak nog wennen aan de rol waarbij burgers initiatief nemen en de overheid daarin participeert. Toch is er een wens om een verschuiving op gang te brengen, waarbij de overheid meer loslaat en meer op de eigen kracht van de burgers vertrouwt. Dat betekent dan ook dat er meer ruimte moet zijn voor deze initiatieven.

Er moet ook ruimte zijn voor verschil. Voor de gemeente is het lastig om met de diversiteit om te gaan die door lokale initiatieven ontstaat. De gemeente redeneert immers vaak vanuit eigen beleid, waarbij burgers of wijken gelijk worden behandeld. Belangrijke stappen zijn daarom: accepteren dat doelen per wijk, buurt of dorp anders kunnen zijn en dat doelen anders worden bereikt, door met initiatiefnemers samen te werken aan het verbreden van draagvlak onder hun initiatief.

- a. Er worden concrete voorzieningen getroffen om lokale initiatieven en activiteiten te waarderen, stimuleren en faciliteren (geld, gebouwen, veranderen van regels, zeggenschap overdragen, onderzoek doen, ondersteunen van processen, op een podium zetten).
- De Rekenkamer doet op dit moment een onderzoek naar hoe de gemeente Weert maatschappelijke initiatieven steunt en stimuleert. De aanbevelingen van de Rekenkamer kunnen wellicht betrokken worden in het vervolgproces.
 - Initiatiefnemers wegwijs maken, kennis inbrengen, partijen bij elkaar (laten) brengen
 - Vormgeven van een goede intake voor initiatieven vanuit stad en dorpen (zie 2.e.)
 - Bij intake bepalen of en zo ja welke gemeentelijke bijdrage wenselijk is (bijv. in vorm van uren, subsidies, ondersteuning communicatie, etc.).

- Er worden substantiële publieke budgetten voor lokale initiatieven gereserveerd. Zo wordt voorkomen dat die te afhankelijk worden van incidentele en tijdelijke steun.
 - Afstemming zoeken met (gesubsidieerde) organisaties (bijv. Punt Welzijn, Wonen Limburg) over de rollen en verantwoordelijkheden bij ondersteuning van initiatieven uit de stad en dorpen.
- b. De gemeente neemt initiatieven niet over en bekijkt per initiatief of en zo ja welke ondersteuning gepast is.
- Genereren van initiatieven ondersteunen
 - Ondersteunen van activiteiten met subsidie, bijv. budget burgerinitiatieven, omvormingsfonds, innovatiebudget 3D (doorbraakprojecten sociaal domein), herijking subsidiebeleid, budget WDR voor activiteiten
 - Afstemmen en tegen het licht houden van diverse budgetten (intern en extern) voor vernieuwing en mogelijke spelregels hiervoor.
- c. De gemeente durft initiatieven te belonen en vertrouwen te geven.
- d. De gemeente accepteert dat onder invloed van lokale initiatieven op iedere plek een andere invulling van het beleid kan ontstaan.
- e. De gemeente neemt initiatieven serieus en neemt de verantwoordelijkheid ze correct op te pakken.
- f. Initiatieven worden erkend en gehonoreerd als gelijkwaardig aan gemeentelijke initiatieven.

3. Weert durft te experimenteren: verandering is vernieuwing

Zowel uitgangspunt 1 en 2 veronderstellen dat er een blijvende dialoog en contact is tussen gemeente en samenleving. Hiermee kunnen we experimenteren.

De dialoog tussen gemeente en samenleving kan al gevoerd worden bij het opstellen van verkiezingsprogramma's, coalitieakkoord en collegeprogramma. Maar ook daarna blijft de dialoog belangrijk en kan in samenspraak met de gemeenschap bepaald worden wat prioriteiten zijn, hoe doelen bereikt worden en of het resultaat goed is.

- a. Weert is een proeftuin waarin gemeente, inwoners en andere partners gezamenlijk experimenteren en vernieuwen.
- We gaan samen op onderzoek in een inspirerende setting met vernieuwende werkvormen (bijv. vraagstorm raad en WDR)
 - Vernieuwende initiatieven de ruimte geven (bijv. Right to Challenge)
 - Als de rol verandert ruimte maken om te faciliteren

- In beeld brengen van inspirerende voorbeelden en ontwikkelen middelen om informatie voor iedereen toegankelijk te maken (bijv. digitaal platform)
- b. Een nieuwe werkwijze heeft invloed op de relatie tussen burgers onderling en tussen en burgers en andere (uitvoerings)organisaties.
- c. Minder vergaderen en meer naar buiten (raad en organisatie). Tijd reserveren door raad en organisatie om kennis op te doen van initiatieven en actief te bevragen.

4. De gemeentelijke organisatie beweegt mee met de samenleving

Zowel uitgangspunt 1 en 2 veronderstellen dat er een blijvende dialoog en contact is tussen gemeente en samenleving. Naast experimenteren vergt dit ook dat de gemeentelijke organisatie op orde is en mee beweegt met de samenleving (nog meer naar buiten gericht).

Als je meer wil inzetten op lokaal initiatief moet je dat niet opsluiten in een eigen 'participatiehoekje' en de rest van het beleid intact laten. Het is dan belangrijk om op ieder beleidsterrein en elke afdeling (ook de ondersteunende afdelingen) na te denken over wat dit betekent. Daarbij is het van belang dat de cultuur zodanig wordt dat ruimte maken voor lokaal initiatief niet los staat van de grote geldstromen en strategische keuzes. Kortom, zie je overal in de gemeentelijke organisatie terug dat er ruimte is voor initiatief? Dit wordt nu in WinD al meegenomen, o.a. in het opleidingstraject.

Maatschappelijke initiatieven hebben een steuntje in de rug nodig om zich een positie te verwerven in een veld met traditionele spelers. Zij hebben immers vaak minder toegang tot kennis, geld, beleidsnetwerken en besluitvorming. Het organiseren en zichtbaar zijn van tastbare steun kan net dat steuntje in de rug zijn wat een initiatief nodig heeft.

Belangrijk voor bestuur en ambtelijke organisatie is om in dit kader meer in te zetten op ontmoeten en minder op (de traditionele cyclus van) vergaderen.

Voor al deze zaken geldt dat er al beweging is in Weert, maar dat dit nog structureler ingebed kan worden.

- a. De gemeentelijke organisatie (raadsleden, bestuurders, ambtenaren vanuit hun eigen rol) is zichtbaar op straat en in de buurt, weet wat daar speelt en is daar op ingericht
 - Raad en ambtenaren meer naar buiten en minder vergaderen.
- b. Maak de rollen van gemeenteraad en organisatie transparanter en communiceer daarover
 - In functiebeschrijvingen van medewerkers de andere rol en houding verwerken
 - Richtlijn voor medewerkers
 - Met raad en griffie kijken hoe een en ander vorm te geven
- c. Bestuur en ambtenaren moeten hun nieuwe rol (hun vermogen om maatschappelijke initiatieven respectvol, dienstverlenend en volwassen te benaderen) aanleren of verbeteren.

- Informeren en betrekken van medewerkers en verzorgen van trainingen en workshops over inwoners- en overheidsparticipatie.
 - Inzet Toolkit communicatie
 - Diverse concrete acties zijn of worden in het kader van WinD al uitgewerkt
- d. Alle beleidsterreinen en afdelingen werken aan de vertaling van democratische vernieuwing in beleid, beleidsvorming en instrumenten.
- e. Er wordt gekeken waar het maken en handhaven van regels en procedures belemmerend werkt voor lokale initiatieven (terug naar 'de bedoeling').
- Zoeken naar middelen om regelgeving te verminderen, te vereenvoudigen en inwonersvriendelijker te maken.
- f. In dialoog blijven met de samenleving/initiatiefnemers
- g. Een open gesprek over ontwikkelingen in de gemeente is mogelijk zonder belemmerende vergaderrituelen.

Weert, 14 april 2017, Selma van Mensvoort, Frank Speet, Jan Ploumen

Beschrijving van het proces rond het manifest

De maatschappij is continue in verandering. Daarbij is er steeds meer behoefte aan een dialoog tussen gemeente en burgers. De rol van de overheid verandert net als de rol van de burger. Als gevolg van de decentralisaties in het sociale domein wordt meer van de burger verwacht (eigen kracht). Door de bezuinigingen kan de overheid ook niet meer de dingen blijven doen die ze al jaren deed. De term "Van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving" zegt boekdelen.

In het coalitieprogramma van de gemeente Weert, en ook in de bezuinigingsopgave Kiezen met Visie is veel geschreven over burgerparticipatie en overheidsparticipatie¹.

In eerste instantie werd gedacht aan het opstellen van een visie, maar al snel bleek er meer behoefte aan het op gang brengen van een proces dan aan het schrijven van een gedegen visie volgens de traditionele manier van werken.

De opgave

Het proces moest gaan over drie zaken:

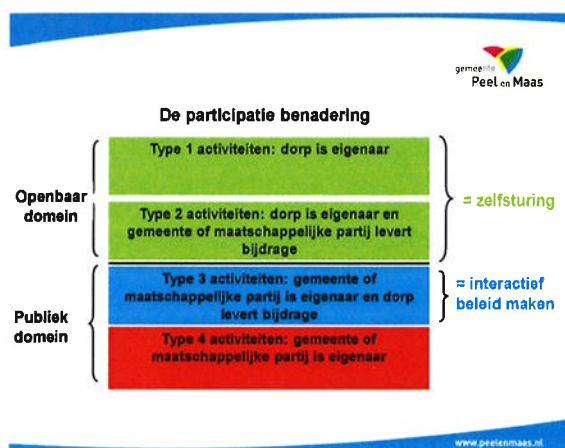
1. Discussie over wat de veranderende samenleving betekent voor de verschillende rollen van de overheid, wijk- en dorpsraden (WDR) en andere organisaties.
2. Versterken van interactief beleid en inbreng van burgers (blauw²).
3. Samen op zoek gaan naar een manier hoe we kunnen omgaan met maatschappelijke initiatieven van burgers, ondernemers en organisaties, maar ook hoe we die kunnen stimuleren (groen).

¹ Definitie burgerparticipatie/overheidsparticipatie

Burgerparticipatie = De gemeente benadert zelf de inwoners met de uitnodiging om mee te denken en te helpen bij gemeentelijke projecten en beleidstrajecten.

Overheidsparticipatie = De gemeente sluit aan bij initiatieven/projecten/ideeën van anderen (inwoners, vrijwilligersorganisaties, partners etc.) en ondersteunt eventueel.

² De gemeente Peel en Maas heeft activiteiten ingedeeld in 4 typen met een kleurcodering, waar in de tekst naar verwezen wordt.

Daarnaast lag er nog een relatie met WinD³. Hierin is ook de bestuurlijke ambitie verwoord om aan te sluiten bij de ontwikkelingen in de samenleving en de bestuurlijke opvatting over overheids- en burgerparticipatie uit "Kiezen met Visie".

Alhoewel het proces belangrijker was dan het eindresultaat, werd gaandeweg het proces ook duidelijk dat er behoefte was om de bevindingen uit het proces kort en krachtig vast te leggen in een manifest⁴, in plaats van in een uitgebreid document.

GEVOLGD PROCES

Dialogoog

Na een presentatie aan het college van B&W is er bewust voor gekozen om niet te starten met een traditionele bestuursopdracht met vastomlijnde kaders en een strak gepland traject om te komen tot een van te voren beschreven eindproduct.

Het proces is gestart met een analyse van welke stakeholders betrokken zijn bij burgerparticipatie en overheidsparticipatie (een krachtenveldanalyse via de methode "Ringen van invloed"⁵).

Zowel voor raadsleden, collegeleden en medewerkers is er een inspiratiebijeenkomst geweest met Wouter Hart over "De bedoeling".

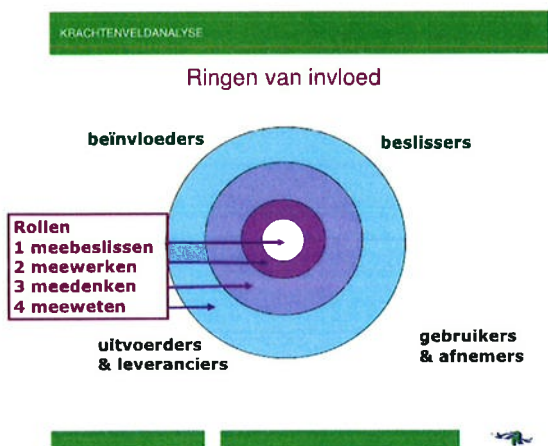
Daarna is er voor gekozen zo veel mogelijk een open dialoog aan te gaan met diverse actoren door het stellen van vragen of het kunnen reageren op stellingen.

Omdat we de gemeenteraad er vanaf het begin in wilden meenemen, is bewust gekozen om te starten met een gesprek met de raad (onder begeleiding van Marije van den Berg van Whiteboxing). Dit werd gehouden in een andere setting dan de raadzaal en op een

³ WinD (Weert in Dynamiek): organisatie-ontwikkelplan voor de gemeente Weert vanaf 2017.

⁴ Een manifest is een beknopte, meestal puntsgewijze, weergave van de stand- en/of uitgangspunten van een mens of een groep.

⁵ Ringen van invloed : er wordt gekeken welke personen of organisaties betrokken zijn bij het proces(actoren). Er wordt gekeken wie beïnvloeders en experts zijn, wie beslist, wie toeleverancier, uitvoerder of ondersteuner is en wie gebruikers of afnemers. Ook wordt gekeken welke rol de actoren hebben.

interactieve manier waarbij de inbreng van ieder gewaarborgd was. Raadsleden is gevraagd aan te geven op welke vragen een visie of manifest antwoord zou moeten geven.

Na het gesprek met de raad is er een bijeenkomst geweest met de 16 wijk- en dorpsraden (WDR) en een gesprek met een platform van ervaringsdeskundigen. In dit platform zaten mensen die ervaring hadden met (eigen) burgerinitiatieven (groen), maar ook mensen die ervaring hebben met het leveren van een bijdrage aan het interactieve beleid van de gemeente (blauw). Daarnaast waren ook vertegenwoordigers van Wonen Limburg en Punt Welzijn uitgenodigd. Raadsleden zijn ook uitgenodigd om de bijeenkomsten met WDR en ervaringsdeskundigen bij te wonen.

Verder zijn er intern 2 bijeenkomsten geweest met een afvaardiging van alle afdelingen van de gemeente. Ook zijn er gesprekken gehouden met Centraal management Team, College en Directieteam en stuurgroep en portefeuillehouder.

De bijgevoegde planning (bijlage 1) geeft zicht op de individuele stappen in het proces tot nu toe en de stappen die nog kunnen volgen. Daarbij moet de planning gezien worden als leidraad in het proces i.p.v. een strakke vast te houden planning (met deadlines) zoals in een bestuursopdracht. Al naar gelang de vorderingen en uitkomsten in het proces kan de planning flexibel aangepast worden.

De input uit alle gesprekken en bijeenkomsten is gebruikt voor het opstellen van een concept-manifest. Daarbij is ook gebruik gemaakt van de "Caleidoscoop, ruimte voor initiatief"⁶.

We zijn alvast begonnen

Tijdens dit hele proces geldt dat er al beweging is in Weert, maar dat dit nog structureler ingebed kan worden. In het concept-manifest en de uitwerking daarvan worden hiervoor ook voorzetten gegeven.

Voorbeelden daarvan zijn de onderwerpen visie op stadshart, stadsdeelvisies, groenomvorming, bezuinigingen op subsidies, 3D's en de Houtstraatlossing. Bij al deze projecten zijn burgers al meer dan tot nu toe gebruikelijk was betrokken.

VERVOLG PROCES

Wisseling portefeuillehouder

Door wisseling van portefeuillehouder heeft dit proces even stil gelegen. Ondertussen hebben we niet stilgezeten:

- in WinD zijn stappen gezet,
- we zijn een dialoog aangegaan met de wijk- en dorpsraden,
- de raad heeft ingestemd met de criteria voor het budget Burgerinitiatieven,
- de Rekenkamer is gestart met een onderzoek naar Burgerparticipatie en heeft kennisgenomen van het tot nu toe gevolgde proces .

⁶ De "caleidoscoop, ruimte voor initiatief" is een hulpmiddel om de juiste vragen te stellen voor het op gang brengen van een dialoog en ruimte te geven aan initiatieven. Zie: www.decaleidoscoop.org.

Concept-manifest geen eindpunt

Het concept-manifest is niet het eindpunt van het geschetste proces, maar een ijkpunt voor het vervolg (het geeft een richting aan). Het gaat er vooral om hoe je concreet en in de praktijk als gemeente, samen met partners en samenleving laat zien dat je werkt aan de uitgangspunten uit het manifest. Dit is een geleidelijk proces (met vallen en opstaan) en zal enkele jaren duren.

Vooraf door te doen en de dialoog in gang te houden kun je werken aan de uitgangspunten van het manifest. Bewustwording is er op veel plekken al, maar zal hierdoor worden vergroot. Veel soorten acties kunnen bijdragen aan deze bewustwording en anders handelen. In de toelichting is een aanzet gemaakt voor de mogelijkheden om aan de slag te gaan met het concept-manifest.

Bij de uitwerking in het organisatie-ontwikkeltraject WinD (culturele ontwikkeling, organisatorische inbedding en verbreding en verdieping van kennis) worden de uitgangspunten van het manifest uitdrukkelijk meegenomen.

Toetsing richting manifest

Dit is de fase van het aanvullen en definitief maken van het manifest.

De richting van het concept-manifest wordt voorgelegd aan B&W en informatieve raadscommissie om te toetsen of het aan de verwachtingen voldoet. Het kan dan worden aangevuld. Ook vindt daarna afstemming met (de aanbevelingen uit) het Rekenkameronderzoek plaats.

De volgende stappen zouden kunnen zijn om het manifest voor te leggen aan de stakeholders die in het proces betrokken waren. Vervolgens willen we breder in de Weertse samenleving de dialoog aangaan. In deze fase wordt aan iedereen gevraagd te reageren op het concept, maar ook om met verdere concrete ideeën te komen om met het manifest aan de slag te gaan.

Middelen

Voor het aangaan van de dialoog zijn mogelijk financiële middelen noodzakelijk. Bijvoorbeeld: inhuren sprekers, accommodaties. Ook moeten er voldoende uren beschikbaar zijn voor de medewerkers die aan dit proces moeten werken.

Definitieve manifest

Na verwerking van de opmerkingen kan het definitieve manifest opgesteld worden. Dit wordt dan voorgelegd aan het college van B&W. Dit uiteraard met de eerdere kanttekening dat het manifest een levend document is en dus ook nooit af is. Een tweede kanttekening is dat er met concrete acties niet gewacht wordt op het definitieve manifest. De bewustwording is al veel eerder begonnen en wacht gelukkig niet op een manifest. Op veel plekken wordt al anders gewerkt dan in het verleden.

We hopen dat het in gang gezette proces en het manifest uitnodigen en inspireren om ermee actief aan de slag te gaan. Dit geldt zowel voor de gemeente (ambtelijk en bestuurlijk), partners, organisaties en inwoners van Weert. Maar uiteindelijk is het doel niet het werken met het manifest, maar de impact in de gemeenschap van processen die op een andere manier tot stand zijn gekomen.

Levend houden

Het manifest moet daarna ook levend worden gehouden. De vraag is nog hoe mensen van buiten de gemeente eraan kunnen blijven sleutelen.

En daarmee is ook de vraag hoe zij aan alle andere processen in de gemeente kunnen blijven sleutelen.

Deze twee vragen willen we aan iedereen in het proces voorleggen.

Weert, 14 april 2017, Selma van Mensvoort, Frank Speet, Jan Ploumen

Bijlage 1 bij concept manifest : Weert Participeert. Samen sterk(er)!			
Planning proces manifest Burgerparticipatie - Overheidsparticipatie			
	activiteit	planning	actie
Fase 1 Verkenning			
1.1	presentatie college van B&W	29-9-2015	
1.2	vooraankondiging bijeenkomst raad in cie bedrijfsvoering/inwoners	1-12-2015	
1.3	vooraankondiging bijeenkomst raad in cie bedrijfsvoering/inwoners	2-12-2015	
1.4	bjeenkost raad over "de bedoeling" (met Wouter Hart)	7-1-2016	
1.5	bijeenkomst raad (met Marije van den Berg)	17-3-2016	
1.6	bijeenkomst WDR	22-3-2016	
1.7	1e overleg Rijnconsult ivm afstemming WinD	5-4-2016	
1.8	Overleg gemeente Peel en Maas	19-4-2016	
1.9	bijeenkomst platform ervaringsdeskundigen (incl Punt Welzijn en Wonen Limburg)	12-5-2016	
1.10	bijeenkomst CMT	23-6-2016	
1.11	1e interne bijeenkomst ambtelijk (alle afdelingen)	14-7-2016	
1.12	2e interne bijeenkomst ambtelijk (alle afdelingen)	19-7-2016	
1.13	bijeenkomst college / DT	6-9-2016	
1.14	bijeenkomst CMT	7-9-2016	
Fase 2 Concept Manifest			
2.1	opstellen concept manifest	sep-16	
2.2	toetsen concept manifest bij Marije van den Berg		
2.3	bespreken concept manifest en planning met wethouder M. v.d. Heuvel	10-2-2017	
2.5	tussentijdse terugkoppeling stakeholders per brief	24-2-2017	
2.6	behandeling concept manifest in college	9-5-2017	fatale B&W
2.7	behandeling concept manifest in informatieve raadscommissie(s)	30-5-2017	
2.8	Rekenkameronderzoek Burgerparticipatie	vanaf april	
	<i>Oriënterende bijeenkomst ambtenaren en opbouwwerkersover initiatieven in Weert</i>	10-mei-17	

	<i>Gesprek met wethouder en raadslid</i>			
	<i>Verdieping - werkateliers over gekozen initiatieven</i>			
2.9	Overleg met WDR over rol en taak en structureel overleg		8-3-2017	18-4-2017
2.10	Criteria fonds burgerinitiatieven	motie	29-mrt	vaststelling raad
	<i>Uitwerken in juridische regeling</i>			
2.11	Aparte bijeenkomst raad, werkatelier Rekenkamercommissie		sep-17	
Fase 3 Definitief Manifest				
	Afstemming advies Rekenkamer met traject manifest			
	Bij de uitwerking wordt mogelijk Marije van den Berg ingeschakeld			
3.1	Terugkoppeling concept manifest naar eerder betrokken stakeholders			
3.2	Dialogo met samenleving ahv concept manifest			
	<i>* ook met professionele partners (bv Wonen Limburg, Punt Welzijn, etc.)</i>			
	<i>* evt toetsing in brede conferentie</i>			
	<i>* evt toetsing via enquête bewonerspanel</i>			
	<i>* Rol pers - faciliteren debat</i>			
3.4	Afstemming met WinD			
	<i>* structuur (gebiedsregisseurs/intaketeam/inspiratieteam)</i>			
	<i>* cultuur (specifieke scholing - bijeenkomsten personeel en bestuur)</i>			
	<i>* samenwerking raad-college-ambtelijk apparaat</i>			
	<i>* afstemming opleidingen</i>			
3.5	Afstemming met beleidskader sociaal domein			
3.6	Afstemming/Inzichten "Hart voor burgers"			
3.7	Afstemming/inzichten "Heel Weert Wenst"			
3.8	Op stellen definitief manifest			
3.9	vast stellen definitief manifest in college			
3.10	vast stellen definitief manifest in raad			
Fase 4 Levend houden manifest (doorlopend proces)				
	Werkenderwijs ervaring op doen - bewustwording (doen we nu al, maar voortzetten)			
	constante dialoog en acties / uitwerking manifest			
	Planning voor het leren in de praktijk: WinD, begroting, omgevingswet en 5 maatschappelijke projecten.			
Aandachtspunt: formatie (externe ondersteuning) en budget				